

ליל שבת קודש פרשת בא ה'תשס"ו

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח המדבר ממעלת חצות לילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (תהלים קי"ט), חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך, חצות הוא מסוגל כמו פדיון, כי הוא המתקת הדינים, כי צדק דינא, ומשפט רחמי, וזהו, על משפטי צדקך, היינו שצדק גובר על משפט, התיקון לזה, חצות לילה אקום: ועיקר חצות הוא תמיד אחר ששה שעות מתחילת הלילה הן בקיץ והן בחורף, ואז מתחיל זמן חצות, ונמשך עד גמר אשמורה שניה, דהיינו שתי שעות: ובבוקר טוב להסתכל על השמים, ועל ידי זה נמשך הדעת (עיין בזה הקדוש פרשת בשלח נ"ז), עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה את גודל מעלת קימת חצות, אין לתאר ואין לשער כלל, כי אז השמים פתוחים, ויכולים לפעול כל משאלות לבו אצל השם יתברך, ולכן מי שזוכה להיות ער אז, ולומר את התיקון, וגם להתבודד עמו יתברך, מעלתו גדולה מאד בשמים, ומשתבחים עמו בכל העולמות, ועל שעת חצות נאמר (איכה ב') שפכי כמים לבך נוכח פני ה', כי אז האדם נוכח פני ה' ממש, ובקל לפרש אז כל שיחתו לפני השם יתברך, בבחינת (תהלים ע"ו) אזכרה נגינתי בלילה, עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי, שבחצות לילה יכולים לחפש ולמצוא את הנקודות טובות שבקרבו, ולהתחנן על תיקון נפשו לפני השם יתברך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד), ורביז"ל אומר כאן, שחצות מסוגל כמו פדיון, היינו כמו שנותנין כסף פדיון לצדיק, על פדיון נפשו, כן הוא קימת חצות, ופעם אמר רביז"ל, שאם היה לו למי נותן פדיון נפש, היה נותן בכל יום ויום, נמצא שיש ענין לעשות פדיון נפש בכל יום, ואם כן יש לנו עצה טובה איך לעשות פדיון נפש בכל יום, והוא על ידי קימת חצות, ולהיות ער אז, ולומר את התיקון, ולפרש שיחתו לפני השם יתברך, והנה בלילי החורף קל מאד לקיים את זאת, כי רביז"ל אומר שזמן חצות מתחיל שש שעות מתחילת הלילה, ו"תחילת הלילה" יכול להיות גם משקיעת החמה, כי מאז מתחיל בין השמשות, שהוא ספק יום ספק לילה, ובלילי החורף רוב בני אדם עדיין ערים אז, ולכן בקל

יכולים לקיים זאת, ולומר תיקון חצות, ולפרש שיחתו לפני השם יתברך, ויפעול בזה ענינים גדולים בכל העולמות.

והנה רביז"ל מלביש ענין הנ"ל בפסוק (תהלים קי"ט) חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקיך, היינו כשגובר מדת הדין שהוא "צדק", על "משפט" שהוא רחמים, אז העצה לקום בחצות לילה ולהמתיק את הדין, כי בכוח קימת חצות, יכולים להפוך את תוקף חשכת לילה, שהוא זמן שליטת מדת הדין והצדק, אל בהירת אור היום, ולהמשיך משפט ורחמים לכל מקום שצריכים, כי אז בנקודת חצות, הלילה בא אל תכלית החושך, ומיד נחלק לשנים, ומתחיל להתקרב אל אור היום, וכמו שכתוב אצל אברהם אבינו (בראשית י"ד) ויחלק עליהם לילה, שזה היה בנקודת חצות (כמובא שם בפירש"י), כי מאז כבר מתגלה העת רצון של חצות לילה, ולכן מצינו בכמה מקומות בתנ"ך, שנעשה נסים גדולים לישראל בחצות לילה, כמו מכת בכורות, ועוד הרבה, וכמו שמוזכרים בפיוט (יוצר לשבת הגדול והגדה של פסח) "אז רוב נסים הפלאת בלילה", כי כולם היו בנקודת חצות דייקא, שאז הוא עת רצון גדול מאד, ולכן אחר חורבן בית המקדש, נקבע זמן זאת לקונן על החורבן, כי התפילות שמתפללים על החורבן ועל הגלות בשעה זאת, רצויה ביותר (שולחן ערוך אורח חיים סי' א'), ולכן אשרי הער תמיד בחצות לילה, ואומר סדר "תיקון חצות" שתיקן האריז"ל, וכן מפרש שיחתו לפני השם יתברך, כי יזכה לפעול דברים גדולים מאד בכל העולמות, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (שמות י"א) ויאמר משה כה אמר ה' בחצות לילה אני יוצא בתוך מצרים, ופירש"י בעמדו לפני פרעה נאמרה לו נבואה זו, שהרי משיצא מלפניו לא הוסיף ראות פניו, ויש להבין, הרי לקמן (פרק י"ב פסוק א') פירש"י, שמצות החודש הזה לכם וגו' נאמרה למשה חוץ לכרך מצרים, לפי שהיתה מלאה גילולים, ולא היה ניגלה אליו הקדוש ברוך הוא בתוך הכרך, אם כן איך נאמרה נבואה זו של "בחצות הלילה וגו'" בתוך הכרך, בעמדו לפני פרעה, ולכאורה סתרי אהדדי? אבל לפי דברי רביז"ל הנ"ל, מובן הענין מאד, כי הנבואה של "חצות לילה" שהוא ענין גודל מעלת קימת חצות לילה, ושיכולים להמתיק אז את הדין, ולהמשיך חסדים ורחמים על נשמות ישראל, ולהטיל הדינים על שונאיהם, נבואה זאת נאמרה בתוך הכרך דייקא, במקום גילולים, להראות את גודל כוחה של חצות, שיכולין להבדיל אז בין האור והחושך, ולהפריש בין הטמא והטהור, לעשות צדק ודין ברשעים, וחסדים ורחמים בצדיקים, ולכן נבואה זו של חצות נאמרה לפני פרעה דייקא, להראות את

עוצם מעלתה, ואיך שהיא פדיון נשמות ישראל מתוך הקליפה דייקא, כי היא מסוגל כמו פדיון ממש כנ"ל, והבן היטיב, והשם יתברך יזכינו להיות ער תמיד בחצות לילה, ולפעול כל משאלות לבינו לטובה, עדי נזכה לראות בפדותן וגאולתן של ישראל מתוך הגלות, במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בא ה'תשס"ו

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני מעשה י' דף רנ"ה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והבחור הנ"ל היה דרכו לילך בכל יום, ועשה לו סימן בשלשה אילנות, השלשה אילנות מרמזים על השלש תפילות שבכל יום, שחרית מנחה ומעריב, והם בונים את המוחין אצל האדם, עד שרושמים בו רשימה וסימן, להשיג על ידם השגות אלוקותו יתברך, כי השלש תפילות הם כשלש מחיצות פרוסות בפני תאוות ניאוף, ומשמרים את האדם מכל רע, והם עיקר קדושתן של ישראל, וכמו שמפרש רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח') את מאמר חכמינו הקדושים (ברכות נ"ד:) מחנה ישראל כמה הוי? תלתא פרסי, שמחנה וקדושת ישראל, הם השלש תפילות הנ"ל, ורואים בחוש, שכל זמן שאדם מדקדק בכל השלש תפילות, להתפלל אותם במתינות, ובבית הכנסת, ובצבור דייקא, אזי הוא מקושר מאד לקדושת ישראל, אבל מיד שמתחיל לזלזל בהשלש תפילות, וכאן חותך קטע מתפילת שחרית, וכאן שוכח להתפלל מנחה או ערבית וכו', הוא בסכנה גדולה מאד שלא יצא ממחנה ישראל חס ושלום, ואשרי הנזהר בכל תפילותיו להתפלל אותם במתינות ובדביקות כראוי.

כי היה שם אלפי אלפים אילנות, וביקש שם הכתב הנ"ל (היינו בשלשה אילנות מהם), ועשה בהם סימן כדי שלמחר לא יצטרך לבדק ולחפש באלו השלשה אילנות, כולי האי ואולי ימצא אותו הכתב הנ"ל, כי התפילות של כל

יום ויום, עושים תיקונים חדשים לגמרי, ואין דומה תפילת שחרית של יום זה, לתפילת שחרית של יום אתמול, וכן אפילו באותו יום, אין דומה תפילת שחרית של אותו היום, לתפילת מנחה או לתפילת ערבית של אותו יום בעצמו, כי כל תפילה ותפילה עושה תיקון חדש לגמרי שלא היה מימות עולם, והאריז"ל אמר, שיכולים להבחין זאת, מן המחשבות זרות שנכנסים באדם בעת התפילה, כי אינו דומה המחשבות זרות שיש לו בתפילה זו, למחשבות זרות שיש לו בתפילה אחרת, וזהו סימן על עוצם התיקונים שנעשים בכל תפילה ותפילה, כי זה לעומת זה באים מחשבות זרות כדי למנוע אותו מלהגיע אליהם, אבל כשמתגבר על המחשבות זרות, ומטה אזנו ולבו אל הדיבורים שמוציא מפיו, אזי גורם תיקונים עליונים בכל העולמות, על ידי כל תפילה ותפילה.

וכשהיה חוזר משם, היה בא עם עינים בכזויות מחמת שהיה בוכה, כשביקש ולא מצא, כי מעלת התפילה בבכיה ובדמעות, אין לתאר ולשער כלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ב:) כל השערים ננעלו, חוץ משערי דמעה, וכן איתא בתיקוני זוהר (תיקון כ"א דף ג"ח:) על הפסוק (שמות ב') ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה, "מיד", ותחמול עליו, כשהשכינה רואה אחד מתפלל בבכיה, מיד, ותחמול עליו, ופועל בקשתו, כי הדמעות באים מרוב דביקותו באותיות התפילה, ותפילה כזאת בוודאי עושה רושם לטוב.

שאלו אותו: מה אתה מבקש באלו האילנות, כנ"ל, ואחר כך אתה חוזר ועיניך בכזויות? השיב להם וסיפר להם כל אותו המעשה, שבת הקיסר שלחה לו כתב וכו', ושמן אותו באלו האילנות, ובא רוח סערה וכו', כנ"ל, ועתה הוא מבקש אולי ימצא, אמרו לו: למחר, כשתלך לבקש, נלך גם כן עמך, אולי נמצא אנחנו אותו הכתב, וכן היה, והלכו הם עמו גם כן, ומצאה הבת קיסר את אותו הכתב באילן, ופתחה אותו וראתה, שהוא כתב ידה ממש, כי צריכין לבכות הרבה אל השם יתברך שיזכה למצוא את הכתב יד של הבת מלך, שהיא השכינה הקדושה, שהוא הכתב יד של התורה הקדושה, כי דייקא על ידי תפילה בבכיה, האדם זוכה שיופתח לו שערי תורה, וזוכה להבין בתוכה, וכמו שהעיד רביז"ל על עצמו (שבחי הר"ן סי' ח'), שעשה כן בצעירותו, שבתחילה היה לומד משניות ולא היה מבין לימודו, והיה בוכה הרבה לפני השם יתברך שיאיר עיניו, והיה בוכה ובוכה כל כך עד שזכה שיוכל ללמוד משניות, וכן אחר כך למד שאר ספרים ולא היה מבין גם כן, והיה בוכה ובוכה גם כן הרבה מאד עד שזכה להביןם, וכן בלימוד זוהר וכתבי האריז"ל, היה בוכה גם כן הרבה עד שזכה להבין, עיין שם, וכן סיפרו הרבה

צדיקים וגאונים, שבא הלימוד להם בקושי גדול מאד, אבל בכו הרבה אל השם יתברך שיופתח לבם ומוחם בתורה, וזאת אשר הועיל להם, והשם יתברך יזכינו להגיע אל דביקות התורה והתפילה, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בא ה'תשס"ו

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז' המדבר מן המנהיג הרחמן, ומהשארת בנים ותלמידים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל), כתיב (ישעיה מ"ט) כי מרחמם ינהגם, היינו מי שהוא רחמן הוא יכול להיות מנהיג, וצריך לידע איך להתנהג עם הרחמנות, כי על רשעים או על רוצחים וגזלנים אסור לרחם, ועיקר הרחמנות הוא כשישראל עם קדוש נופלין חס ושלום בעוונות רחמנא ליצלק, כי זהו הרחמנות הגדול מכל מיני רחמנות, כי כל היסורים הקשים שנעולם אינם נחשבים כלל כנגד המשאוי הכבד של עוונות חס ושלום, ובאמת, מהיכן באים לעוונות חס ושלום, הוא רק על ידי שאין לו דעת, כי אין אדם עובר עבירה אלא אם בן נכנס בו רוח שמות' (סוטה ג), וזהו הרחמנות הגדול מן הכל, שצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת, בבחינת (תהלים מ"א): "אשרי משכיל אל דל", כי אין עני אלא מן הדעת' (נדרים מ"א), וצריכין המנהיג האמיתי לרחם עליו, ולהכניס בו דעת, ואפילו כשמגיע זמנו להסתלק והנשמה עולה ומתדבקת במקום שעולה, בעולמות עליונים, אין זה תכלית ושלמות, שתהיה הנשמה רק דבוקה למעלה, רק עיקר השלימות של הנשמה היא, שבעת שהיא למעלה, תהיה למטה גם כן, על כן צריך שישאיר אחריו ברכה, בן או תלמיד, כדי שישאר דעתו למטה גם כן בעת שנסתלק למעלה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (בבא בתרא קמ"ז): "אשר אין חליפות למו" אחד אמר בן, וחד אמר תלמיד, כי התלמיד מקבל דעת הרב, גם הבן, בודאי אין מעלה כשנשאר בן רשע, חס ושלום, והעיקר להשאיר בן שיהיה

בחינת תלמיד גם כן, שיקבל ממנו שכלו ודעתו, ולאורך מאן דאמר, די בתלמיד לבר, כי מאחר שעיקר הוא כדי שישאר דעתו בעולם, על כן די גם בתלמיד לבר, כי זהו עיקר השלימות, שישאר דעתו בעולם הזה גם בעת ההסתלקות, כשהנשמה עולה למעלה, וכל אדם יכול לקיים זאת, להעמיד תלמידים, כי כששנים מדברים יחד ביראת שמים, אזי כשאחד מאיר לחברו באיזה דיבור, נחשב חברו אצלו בחינת תלמיד וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר מעלת מנהיג ישראל, כשהוא רחמן אמיתי, וכל מגמתו לרחם על ישראל ולהוציאם מעוונותיהם, כי אין עוד רחמנות בעולם, כמו על מי שנופל בעוונות רחמנא ליצלן, כי נשמות ישראל בשורשם, רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שייך אליהם כלל, ולכן אם חס ושלוש נופלין לעוונות, עיקר הרחמנות להוציא אותם מעוונותיהם, ורביז"ל מתחיל לומר, "שצריכין לדעת איך להתנהג עם הרחמנות, כי על רשעים ורוצחים וגזלנים אסור לרחם", ואף על פי שאומר רביז"ל במקום אחר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב) שאפילו רשעים גמורים, צריכין לדון לכף זכות, ולמצוא בהם נקודה טובה, אף על פי כן גם אומר רביז"ל (ספר המדות אות מריבה סי' פ"ח) שאין מלמדין זכות על המסית, כי מי שמסית חברו מדרך הישר, אין עליו שום לימוד זכות, וזהו כוונת רביז"ל כאן, שעל רשעים שהם מסיתים ומדיחים, אסור לרחם, וצריכין לדון אותם לכף חובה, ולהיבדל מהם לגמרי, אבל על עם קדוש, שנופלין בעוונות חס ושלוש, בוודאי צריכים לרחם מאד להוציא אותם מעוונותיהם, ולעשות כל מיני פעולות שבעולם לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים.

ולכן הוא מצוה גדולה לדבר עם כל אדם דיבורי אמונה ויראת שמים, כי בני אדם מסתובבים בעולם מלאים עצבות ומרה שחורה, ולבם מלא ספיקות ובלבולים באמונה הקדושה, ואין להם לפני מי לשפוך מרירות לבם, וכשרואים בן אדם שמח עם פנים מסבירות, הם נמשכין אחריו כמו אחר מגנעט (אבן שואבת), כי רוצים לשמוע ממנו דיבור טוב, ולכן פעם אמר רביז"ל לאנשי שלומינו, אם תהיו אתם שמיחים, יהיה טובה גדולה לכל העולם, ולמה? כי כשיראו אנשי העולם אדם שמח, וצהלתו על פניו, יפתח לבם לשפוך מר לבם לפניו, ויקבלו ממנו דיבורי אמונה ויראת שמים, ואין עוד מצוה גדולה מזו, להחיות יהודי, ולהוציא אותו מספיקותיו ומבלבוליו, שזהו הרחמנות הכי גדול וכנ"ל, ואין לאדם לומר, "אינני מנהיג ישראל, ואינני שייך לדברים אלו", כי הם שייכים לכל אדם בכל זמן, כי יש

חוב על כל אחד להעמיד בנים ותלמידים, ובוה שמדברים עם בני אדם דיבורי אמונה ויראת שמים, בזה מעמיד תלמידים ממש, ולפעמים אם אין השני מקבל דבריו, אבל הדיבורים חוזרים ונכנסים בו בעצמו, והוא בעצמו מתעורר מהם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ד), ולכן הוא מצוה גדולה לדבר עם כל מכיריו ומיודעיו דיבורי אמונה ויראת שמים, והוא בגדר מצות צדקה ממש, וכמו שכתוב (תהלים ל"ב) אשרי "משכיל" אל דל, אשרי מי שמאיר "שכל" בתוך העני והדל ממנו, כי עני אלא מן הדעת (גדרים מ"א.), ואם מאירים בו דעת ושכל, הוא הצדקה הכי גדולה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ו), ולפעמים בעל חנות ובעל עסק יכול לקיים זאת יותר מאיש אחר, כי יש לו משא ומתן תמיד עם בני אדם, וכשמדבר עמהם דיבורי אמונה ויראת שמים, הוא גומל עמהם הצדקה הכי גדולה, ומגלה ומפרסם אמיתת מציאותו יתברך בכל העולם כולו.

והנה כשזוכה להעמיד בנים ותלמידים, אזי נשאר זכרו קדוש לדורי דורות, כי זהו עיקר תכלית המצוה של הולדת בנים, והעמדת תלמידים, שימשיכו את האמונה מדור דור, והבן הוא כמו תלמיד, כי מקבל דעתו, וממשיך אותו אחריו, וכן התלמיד הוא כמו בן, כי כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו (סנהדרין י"ט:), נמצא כשמכנים אמונה ויראת שמים בבנים ותלמידים, הוא משלים תכלית כוונת הבריאה, והרי נחשב כאילו הוא חי קיים בעולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא קמ"ז:): אשר אין חליפות למו, חד אמר בן וחד אמר תלמיד, ושניהם אמת, כי כשמקים בן או תלמיד, ומכנים בו אמונה ויראת שמים, הרי הוא קיים בעולם על ידו, ואינו חולף ועובר כלל, ולכן אשרי הזוכה לדבר עם כל מכיריו ומיודעיו דיבורי אמונה ויראת שמים, כי בדרך זה יגלה ויפרסם אלקותו יתברך לכל באי עולם, ויביא את העולם לתיקונו הנצחי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את המצוה של (שמות י"ג) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, היינו מצות סיפור יציאת מצרים, ואמרו חכמינו הקדושים (פסחים קמ"ו.) יש לו בן, הבן שואל, אין לו בן, אשתו שואלתו, ואם לאו, הוא שואל את עצמו, ושני תלמידי חכמים שואלים זה את זה, עיין שם, ויש להבין, למה דייקא ביציאת מצרים, נצטוינו לספר זאת לאחרים, לבנו או לאשתו או לחבירו, ואינו כמצות זכירת מצרים שבכל יום, שהוא רק בינו לבין עצמו? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי בשעת יציאת מצרים, אז קמו נשמות ישראל להיות עם הנבחר להקדוש ברוך הוא, ומאז הם ימשיכו את האמונה הקדושה מדור לדור, ולכן נצטוינו אז לספר יציאת

מצרים לבנים ולאחרים דייקא, כי צריכים לעסוק אז בהקמת בנים ותלמידים, שימשיכו האמונה הקדושה מדור לדור, ומחמת זה הזהירה התורה לקיים מצות סיפור יציאת מצרים לכל סוגי בנים, חכם, רשע, תם, ושאינו יודע לשאול, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי פסחים ע:): כנגד ארבעה בנים דיברה תורה, כי צריכין לקרב את כולם, ולדבר עם כל אחד ואחד כפי ענינו, כשבן חכם שואל (דברים ו') מה העדות והחוקים וגו', צריכין לענות לו כפי דרכו, כשבן רשע אומר (שמות י"ב) מה העבודה הזאת לכם, ויש לו ספיקות, צריכין לענות לו כפי דרכו, כשבן תם שואל (שם י"ג) מה זאת, שהוא גם ענין של קושיא וספק באמונה, וכדאיתא בתיקונים (דף כ"ב) ש"זאת" היא האמונה, אזי גם אליו צריכין לדבר כפי דרכו, ולהתנהג עמו ברחמנות כדי לקרבו אל השם יתברך, וכשבן שאינו יודע לשאול אינו מדבר כלום, אזי, את פתח לו (שמות י"ג) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, נמצא שדייקא בחג הפסח, שהוא תחילת התגלות האמונה הקדושה, וכמו שכל המצוות הם "זכר ליציאת מצרים", אזי המצוה ביותר לעסוק בהעמדת בנים ותלמידים, ולמסור להם האמונה הקדושה, כי על ידי זה יהיה המשך לאור האמונה לדורות עולם ולנצח נצחים, והשם יתברך יזכינו לעסוק תמיד בגילוי ופירסום האמונה, עדי נזכה לראות בגאולתן וישועתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

